

Draaiboek Huisbezoek 1

Cohort 2

3 - 4 jaar

Inhoudsopgave

1. Voorafgaand aan het huisbezoek
  - Checklist materiaal
  - Checklist formulieren

2. Overzicht van het huisbezoek
  - Volgorde van de taken
  - Aandachtspunten voor het filmen

3. Binnenkomst en uitleg onderzoek

4. Introductie huisbezoek

5. Taken met de ouder in de woonkamer

6. Taken in de kamer van het kind

7. Uitleg geven over thuismetingen

8. Afronding

1. Voorafgaand aan het huisbezoek

Checklist materiaal

- Cadeautjes voor de kinderen
- Camera, statief, SD-kaart (2x), oplader en reserve-accu
  - o Controleer of er voldoende ruimte is op de SD kaart om 100 minuten te filmen
- Laptop, oplader en tekeningen Etch-a-Sketch
- Draaiboek en instructiekaartjes (3x)
- Tas met speelgoed voor vrij spel
  - o Theeservies
  - o Fruitsetje
  - o Smartmax
  - o Boekje
  - o Barbie
  - o Handpoppen
  - o Puzzel
  - o Auto (shovel)
- Tas met aantrekkelijk speelgoed voor afblijven
  - o Badeend
  - o Geel/groene auto
  - o Speelgoed tablet
  - o My little pony
  - o Dinosaurus
  - o Piano
- Tas met materialen voor in de andere kamer
  - o Tablet en instructieplaten stop-signal taak
  - o Stopwatch
  - o 2 enveloppen met in elke envelop 10 stickers
  - o Dartspel met 3 balletjes, standaard, stempels en touw
- Tas met autobaan voor in de andere kamer
- Materialen ambulante metingen om bij de ouder achter te laten
  - o 2 bakken met speekselbuisjes en 2 lege bakken voor diepvries
  - o 22 Watjes
  - o 2x Recorder en 2x middelband
  - o 2x Motionlogger
  - o Oor thermometer met 20 dopjes
  - o Camera, oplader, mini statief, 2 paarse en 2 gele stickers

- Extra materialen om dingen voor te doen zoals buisje, watje, dopje oor thermometer
- Pen en visitekaartje om bij ouder achter te laten
- Eventueel een leentelefoon met bijbehorende oplader (en de opnieuw geïnstalleerde Upinion app).

Checklist formulieren

- Respondentformulier
- Informatiebrief
- Toestemmingsverklaringen voor primaire (2x) en andere ouder (2x)
- Informatiebrief en toestemmingsverklaring perinatale gegevens (2x)
- Wit blad met ID nummer van kind 1 en datum (zelf schrijven)
- Wit blad met ID nummer van kind 2 en datum (zelf schrijven)
- Logboek
- Codeerformulier Sally-Anne, Donating taak en Cheating / uilentaak
- Interview leefomgeving
- Codeerformulieren leefomgeving (2x): woonkamer / kamer kind 1 / kamer kind 2
- Handleiding thuismetingen
- Geld (€30)
- Ontvangstbewijs geld
- Visitekaartje en Samen Uniek pen

2. Overzicht van het huisbezoek:

Volgorde van de taken

Kind 1/ onderzoeker 1	Duur (min)	Kind 2/ onderzoeker 2	Duur (min)
Vrij spel	10	Uilentaak of Stop-signal task	10/15
Opruimen	5	Sally-Anne taak	5
Etch-a-sketch	10	Cheating task	5
Afblijven (incl. daarna spelen)	10	Stop/signal task of Uilentaak	10/15
		Donating task (incl. samen spelen)	10
Pauze	5	Pauze	5
Uilentaak of Stop-signal task	10/15	Vrij spel	10
Sally-Anne taak	5	Opruimen	5
Cheating task	5	Etch-a-sketch	10
Stop/signal task of Uilentaak	10/15	Afblijven (incl. daarna spelen)	10
Donating task (incl. samen spelen)	10		

De volgorde van de stop-signal en de uilentaak wordt bepaald aan de hand van welk kind als eerste de taken met de ouder doet:

- Kind 1 eerst taken met de ouder: Start met de uilentaak
- Kind 2 eerst taken met de ouder: Start met de stop-signal taak

Let op: De volgorde van de taken is voor twee kinderen binnen één gezin altijd gelijk!

Aandachtspunten voor het filmen

Alle observatietaken worden gefilmd. Let hierbij op de volgende aandachtspunten:

- Zorg dat je van te voren weet hoe de camera en het statief werken.
- Controleer voordat je bij de universiteit vertrekt of er genoeg ruimte op de SD kaart van de camera staat om het hele bezoek te filmen (minimaal 100 minuten)
- Haal het klepje van de lens als je de camera opstelt.
- Test de camera door een korte opname te maken en deze af te spelen. Controleer op beeld en geluid en of de tijd in beeld loopt.
- Let op de capaciteit van de accu tijdens het filmen. Vervang de accu direct na een taakje wanneer het icoontje van de batterij rood wordt in het LCD scherm. Zorg dat de radio en tv uit staan.
- Zorg dat de gezichten van de personen goed in beeld te zien zijn. Zet het statief omlaag als ouder en kind op de grond zitten (film niet van boven af). Neem minimaal ongeveer twee meter afstand en zorg dat al het speelgoed goed in beeld is.
- Verplaats de camera alleen als ouder en kind definitief van plek zijn veranderd.

- Wanneer het kind zich heeft omgedraaid kun je de ouder vragen het kind weer terug te draaien.
- Wanneer je de camera tussen de taken door uit zet, maak dan eerst weer een opname van het blad met het ID nummer van het gezin en de datum voordat je de volgende taak gaat filmen.
- Als de tweede ouder tijdens het huisbezoek ook thuis is, kan je het beste direct aan het begin van het bezoek vragen of hij/zij zich zoveel mogelijk afzijdig wil houden en/of in een andere ruimte zou kunnen gaan zitten tijdens de taken.

3. Binnenkomst en uitleg onderzoek (20 minuten)

Kennismaking

Neem bij binnenkomst even de tijd om kennis te maken met de ouder en de kinderen, zodat zij zich op hun gemak voelen. Neem gerust iets te drinken aan als de ouder dit aanbiedt. Neem in het begin niet veel initiatief in het contact met de kinderen, want die moeten vaak even wennen aan een vreemde. Je kunt wel alvast even naar ze lachen en wat aardigs tegen ze zeggen, maar richt je in het begin vooral op de ouder. Als de kinderen merken dat de ouder op zijn/ haar gemak is, dan vinden zij het ook minder eng.

Uitleg onderzoek

Als de ouder nog geen wervingsbezoek heeft gehad, is dit het moment om extra uitleg te geven over het onderzoek. Deze uitleg wordt gegeven door onderzoeker 1. Zorg dat je in elk geval onderstaande informatie met de ouder bespreekt. Laat de foto's in de brief zien tijdens je uitleg. Als de ouder vragen heeft, kun je extra informatie geven. Het is belangrijk om de tekst uit de informatiebrief en de antwoorden op de vragen in het veel gestelde vragen document uit je hoofd te kennen. Wanneer je een vraag niet met zekerheid kunt beantwoorden, kun je het beste aangeven dat je het zult navragen.

“Voordat we gaan beginnen met het eerste huisbezoek wil ik u vragen een toestemmingsverklaring te ondertekenen. Voordat u dit doet wil ik graag nog even kort de verschillende onderdelen van het onderzoek met u doorlopen, zodat u weet wat deelname aan het onderzoek precies voor u betekent. U kunt altijd nog aangeven dat u met bepaalde onderdelen niet wilt meewerken.

Het onderzoek bestaat uit drie delen. Als eerste zijn er de jaarlijkse bezoeken, die bij u thuis kunnen plaatsvinden, zoals het bezoek van vandaag, of op de universiteit. Tijdens de bezoeken aan de universiteit zullen we ongeveer dezelfde spelletjes en opdrachten doen als tijdens de bezoeken bij u thuis. Ik zal daar straks meer over vertellen. Tijdens de bezoeken aan de universiteit zullen we ook de hersenactiviteit en hartslag van uw kind meten terwijl zij een computerspelletje spelen en eenmalig (bezoek 5) een plukje haar bij uw kinderen afknippen. Dit is een klein plukje, ongeveer zoveel haren als dat iemand gemiddeld op een dag verliest. We zullen het haar aan de achterkant van het hoofd afknippen, zodat er weinig van te zien is. Ook zullen we eenmalig (bezoek 2) vragen wat wangslimvlies te verzamelen bij u en uw kinderen. Dit gebeurt met een soort tandenborsteltje wat u langs de binnenkant van de wang van uw kinderen beweegt. Met dit materiaal kunnen wij nagaan of bepaalde genen het gedrag van kinderen beïnvloeden.

Naast de jaarlijkse bezoeken, zijn er de thuismetingen. We vragen u de dagen na het bezoek zelf een aantal metingen bij uw kinderen te doen. Het gaat dan om 4 aaneengesloten dagen, twee doordeweekse en twee weekenddagen.

Om deze thuismetingen zo makkelijk mogelijk te maken, hebben we hiervoor een app ontwikkeld, die u op uw eigen telefoon kunt installeren. Deze app zal u vertellen wanneer bepaalde metingen moeten worden gedaan. Onderdeel van deze thuismetingen zijn het verzamelen van speeksel bij uw kinderen, het meten van de oor temperatuur van uw kinderen, het bijhouden van een dagboekje over wat u kinderen hebben gedaan gedurende de dag en het filmen van uw gezin tijdens de avondmaaltijd. Daarnaast willen wij uw kinderen vragen een activiteitmeter te dragen tijdens vier nachten en een geluidsmeter gedurende twee dagen. Dit klinkt als heel veel, maar de app zal u die vier dagen door alle verschillende metingen heen leiden. Ik zal u aan het einde van dit bezoek in detail vertellen hoe alles werkt.

Het derde onderdeel van het onderzoek zijn de telefoongesprekken (van ongeveer 10 minuten) of extra bezoeken (van ongeveer 60 minuten). Na de eerste twee jaarlijkse bezoeken zullen we maximaal zes keer telefonisch contact met u opnemen of zal één van onze medewerkers maximaal zeven keer bij u thuis op bezoek komen verspreid over 3 maanden tijd. Tijdens deze extra bezoeken zal het gaan over de opvoeding en de omgang met jonge kinderen, bijvoorbeeld met hun gedrag. Omdat wij niet bij iedereen persoonlijk thuis kunnen komen, wordt de keuze tussen telefonisch contact of huisbezoeken op basis van toeval bepaald.

Heeft u nog vragen over het onderzoek?"

Toestemmingsverklaring

Na eventuele vragen van de ouder te hebben beantwoord, laat je de ouder de toestemmingsverklaring '**deelname aan wetenschappelijk onderzoek**' ondertekenen. Het gedeelte over de video opnames kun je de ouder aan het einde van het bezoek laten invullen, zodat hij/zij weet om wat voor opnames het gaat. Alle toestemmingsverklaringen worden in tweevoud ondertekend zodat de ouder een van de verklaringen thuis kan bewaren en op elk moment terug kan kijken waar hij/zij voor getekend heeft. De informatiebrief over de **perinatale gegevens** geef je op dit moment aan de ouder, maar de toestemmingsverklaring hoeft nog niet direct ondertekend te worden. Geef de ouder de tijd om de brief rustig door te lezen en geef aan dat de toestemmingsverklaring opgehaald zal worden bij het ophalen van de thuismetingen. Leg aan de ouder uit dat een eventuele **tweede wettelijk vertegenwoordiger** van de kinderen (dit is iemand met ouderlijk gezag over de kinderen) in principe ook toestemming moet geven voor deelname aan het onderzoek en vraag de ouder wie dit is. Als de tweede wettelijk vertegenwoordiger op hetzelfde adres woont, kun je de toestemmingsverklaringen voor hem/haar achterlaten. Vraag anders naam en adres van de tweede wettelijk vertegenwoordiger, zodat de

toestemmingsverklaringen kunnen worden opgestuurd. Het **ontvangstbewijs voor het geld** laat je pas aan het einde van het bezoek tekenen.

Vragenlijsten

Voordat je begint met de introductie van het huisbezoek, bespreek je het invullen van de vragenlijsten met de ouder. Wanneer de vragenlijsten al ingevuld zijn zeg je; *“Bedankt voor het invullen van de vragenlijsten.”* Zijn de vragenlijsten nog niet ingevuld, zeg dan; *“Hebt u de vragenlijsten die we u gemaïld hebben al ingevuld?”* Wanneer de ouder aangeeft dat de vragenlijsten wel ingevuld zijn, vraag je na of ze goed verstuurd zijn. De ouder heeft mogelijk niet op de laatste knop <<verder>> geklikt, waardoor de lijst niet is verstuurd. Wanneer de ouder aangeeft dat de vragenlijsten niet zijn ingevuld, zeg dan; *“Wilt u dat deze week alsnog doen?”* Wanneer de ouder aangeeft dat de vragenlijsten niet ontvangen zijn, controleer dan het e-mail adres van de ouder en zeg: *“We zullen de vragenlijsten nog een keer naar u mailen.”*

“We willen de tweede ouder van uw tweeling ook vragen een korte vragenlijst in te vullen, is dat mogelijk?” Vraag ook aan de ouder hoe de lijst toegestuurd moet worden en wat het (e-mail)adres is van de tweede ouder van de tweeling. Na het huisbezoek zal naar deze ouder ook een vragenlijst worden toegestuurd. Laat de keuze over wie de tweede ouder is (in geval van bijvoorbeeld hertrouwen van de primaire ouder) aan de primaire ouder over. Dit zal de tweede ouder zijn die het meest met de kinderen omgaat. Als je op bezoek gaat bij een alleenstaande ouder zoek dan uit of er nog contact is tussen de andere biologische ouder en de kinderen, zo ja dan vraag je of deze persoon een vragenlijst in zou kunnen vullen.

4. Introductie huisbezoek

“Zoals u weet zijn we geïnteresseerd in de ontwikkeling van uw kinderen. Daarom zullen we straks video-opnames maken van u en uw kinderen. Voordat we daarmee beginnen wil ik u graag wat vragen stellen over de samenstelling van uw gezin en jullie leefsituatie.

Stel de ouder nu de vragen uit het document: *Interview vragen leefomgeving*

Let op: kind 1 is altijd gekoppeld aan onderzoeker 1 en kind 2 aan onderzoeker 2.

Wanneer kind 2 als eerste de taken met de ouder gaat doen, begint onderzoeker 2 dus met de taken met de ouder.

Het is de bedoeling dat u zometeen met <naam kind 1> en <naam kind 2> samen speelt zoals u dat normaal ook zou doen. U zult eerst samen met <naam kind 1/2> hier in de woonkamer een aantal taakjes doen, terwijl <naam onderzoeker 1/2> tegelijkertijd samen met <naam kind 1/2> in de andere kamer een aantal taakjes doet. Vervolgens wisselen de kinderen en zult u dezelfde taakjes met <naam kind 1/2> doen, terwijl <naam kind 1/2> dan in de andere kamer de andere taakjes doet.”

Hiervoor zouden we graag de woonkamer en de kamer van de kinderen gebruiken, is dat misschien mogelijk? Vraag de ouder om de kamer te laten zien, zodat je kunt bepalen of de kamer groot genoeg is voor de taakjes en of er eventueel een tafel en stoel aanwezig zijn voor het kind om aan te zitten tijdens de taken (op de grond zitten met een krukje als tafel voor de tablet is ook voldoende). Indien de kamer niet groot genoeg is, bepaal dan welke ruimte wel geschikt is. Stel meteen vast welke kamer(s) van de kinderen is/zijn zodat je weet welke kamers gescoord moeten worden i.v.m. het coderen van de leefomgeving. Ga met de ouder eventueel weer terug naar de woonkamer.

“We willen graag een beeld krijgen van de ruimtes waar uw kinderen vaak zijn. Terwijl jullie bezig zijn met de verschillende taakjes zullen wij daarom af en toe wat rondkijken in de woonkamer en kinderkamer(s) en aantekeningen maken over hoe de kamer is ingericht.”

Geef alleen voorbeelden als de ouder daar om vraagt, verwijs dan bijvoorbeeld naar het gebruik van kleur.

Vraag de ouder of de kinderen nog naar het toilet moeten of verschoond moeten worden;

“Als <naam kind 1> of <naam kind 2> nog naar het toilet moet of verschoond moet worden is het nu een goed moment om dat nog even te doen...”

“Dan zullen <naam onderzoeker 1/2> en <naam kind 1/2> nu in de andere kamer een aantal taakjes gaan doen. We hebben wat speelgoed meegebracht om het voor <naam kind 1> en <naam kind 2> extra leuk te maken.” Onderzoeker 1/2 neemt nu het materiaal voor de taakjes op de eigen kamer van het kind mee. Als de televisie of radio aanstaat, vraag de ouder deze dan uit te zetten. Anders kunnen we de ouder en het kind straks niet goed verstaan op de video. Probeer ook te zorgen dat er in de woonkamer zo min mogelijk ander speelgoed voor de kinderen beschikbaar is. Knuffels, spenen en drinkbekers of eten moeten het liefst worden weggezet (onthoud dit wel voor het invullen van de observatielijst leefomgeving).

5. Taken met de ouder in de woonkamer

Stel nu de camera op met het statief en maak een korte testopname (controleer beeld en geluid). Film het blad met het ID nummer en de datum. Zet de camera weer uit.

“Ik wil u vragen zoveel mogelijk op één plek te spelen, zodat jullie in het beeld van de camera blijven. Wilt u de camera proberen te negeren en net te doen alsof wij er niet zijn? Bij sommige taakjes geef ik u een kaartje waarop uitgelegd staat wat de bedoeling is. We doen dit zo zodat u zelf aan <naam kind> kunt uitleggen wat we gaan doen. Heeft u nog vragen?”

Het is de bedoeling dat de ouder de instructie geeft aan het kind en hij/zij mag zelf weten hoe dat gebeurt. Wanneer de ouder bijvoorbeeld vraagt of hij/zij het kaartje voor mag lezen aan het kind, kan je aangeven dat dat prima is.

Vrij spel (10 minuten)

< ZET CAMERA AAN; Film eerst weer het blad met ID nummer van het gezin en de datum >

- Geef de ouder het kaartje samen spelen; *“Dan geef ik u nu het kaartje met de eerste opdracht.”*
- Als de ouder het kaartje heeft gelezen geef je hem/haar de tas met het speelgoed.
- Zodra de ouder de tas met speelgoed heeft, kan het taakje beginnen. Doet de ouder dit niet, geef de ouder dan een seintje (door middel van een knikje) dat de ouder mag beginnen. Ziet de ouder het knikje niet, zeg dan; *“U mag beginnen.”*
- De 10 minuten gaan in vanaf het moment dat het eerste stuk speelgoed uit de tas wordt gehaald.

Opruimen (5 minuten)

< Tussen de onderdelen vrij spel en opruimen blijft de camera aanstaan >

- Geef het kaartje over opruimen aan de ouder. Op het kaartje staat dat de ouder kan beginnen zodra hij/ zij het kaartje gelezen heeft. Als de ouder niet begint, kun je dat aangeven door middel van een knikje. Als de ouder het knikje niet ziet zeg je; *“U mag beginnen.”*
- De 5 minuten gaan in vanaf het moment dat de ouder tegen het kind zegt dat het op moet gaan ruimen.
- Zet na 5 minuten de camera uit, of eerder wanneer het speelgoed al opgeruimd is.

- Wanneer het speelgoed na 5 minuten nog niet is opgeruimd, help je de kinderen zelf even mee; *“Ik zal jullie even helpen”*.
- Als het speelgoed is opgeruimd zet je de tas buiten het gezichtsveld van de kinderen.
- Controleer na het opruimen of alles weer netjes is opgeborgen in de bijbehorende boxen, zodat het tweede kind van de tweeling er straks weer mee kan spelen.

Etch-a-Sketch (15 minuten)

Terwijl ouder en kind bezig zijn met Etch-a-Sketch kunnen aantekeningen over de woonkamer worden gemaakt.

- Start de laptop op en vertel de ouder en het kind dat ze nu een taakje samen op de computer gaan doen; *“Het volgende taakje kunnen jullie samen op de computer spelen.”*
- Start *Etch-a-Sketch* op door een dubbelklik op het icoontje met *Etch a sketch Record*. Het beginscherm van het programma komt nu in beeld.
- Minimaliseer *Etch-a-Sketch*.
- Open de map *CamStudio 2.7* en start CamStudio op door in de map te dubbelklikken op *Recorder*.
- Stel CamStudio in om het scherm te filmen door onder het *Region*-menu *Full Screen* te kiezen.
- Zorg ervoor dat CamStudio geluid registreert door onder het *Options*-menu *Record audio from microphone* te kiezen.
- Open de video-opties door onder het *Options*-menu voor *Video options...* te kiezen.
- Pas de video-instellingen aan:
  - Kies *Microsoft Video 1* onder Compressor, zet Quality op 50 en Set Key Frames Every 100 Frames.
  - Vink *Auto Adjust* aan en verschuif de balk zo dat Playback Rate op 20 terecht komt en Capture Frames Every op 50 milliseconds.
- Start de video-opname door in CamStudio linksboven op de rode Record-knop te klikken.
- Maximaliseer *Etch-a-Sketch*.
- NB: als je CamStudio minimaliseert, verdwijnt het van de taakbalk onderin het scherm. Je kunt het dan weer opstarten door te dubbelklikken op het icoontje rechts onderin het scherm (eventueel verborgen achter een uitklapmenu). Dit is de enige manier om dan terug te komen in CamStudio; het lukt niet om CamStudio opnieuw op te starten zoals de eerste keer, omdat het op de achtergrond nog draait.

- Klik op het Etch-a-Sketchvenster om het spel te filmen met CamStudio. Nu kan Etch-a-Sketch gespeeld worden.
- Stel de camera zo op dat je ouder en kind schuin vanaf de zijkant filmt. Zo staan hun handen en hun gezichten op de video. Ga altijd aan de kant van het kind staan, zodat de ouder niet voor het kind zit.

< ZET CAMERA AAN; Film eerst weer het blad met ID nummer van het gezin en de datum >

- Geef de volgende instructies aan de ouder en het kind; *“Bij dit spelletje is het de bedoeling dat jullie samen een plaatje namaken. Het is de bedoeling dat jullie allebei twee knoppen gaan bedienen, of de rode en groene of de gele en blauwe. Met rood en groen kan je de lijn omhoog of omlaag tekenen. Met geel en blauw kan je de lijn naar links of naar rechts tekenen. Door twee knoppen te combineren, kan je een schuine lijn maken. Jullie mogen beginnen met het tekenen van het huisje, wanneer jullie daarmee klaar zijn kunnen jullie verder met de volgende tekening. Wanneer jullie klaar zijn met een tekening kunnen jullie op het knopje “maak leeg” klikken zodat jullie een andere tekening kunnen gaan maken. Het is niet nodig om op bewaar te klikken.”*
- Zet 10 minuten nadat ouder en kind begonnen zijn met tekenen de camera uit.
- Open CamStudio na afloop van het taakje en klik op de blauwe stopknop om het filmen te beëindigen.
- Sla het videobestand op als HB1_E_SU2-gezinsnummer-kindnummer-_scherm_jaar maanddag in de map My Camstudio Videos, deze map wordt automatisch geopend. Als je dus bij gezin 0345 bent met kind 2 op 28 oktober 2014 wordt het HB1_E_SU2-0345-2_scherm_141028.
- Sluit CamStudio af door op file > exit te klikken.
- Wacht met het afsluiten van CamStudio tot het moment dat het bestand verwerkt is en er een scherm opent waarmee de opname afgespeeld kan worden.
- Als de laptop voldoende is opgeladen kun je deze aan laten staan voor de andere onderzoeker.

Afblijven (10 minuten)

<Vraag aan ouder en kind of ze voor deze taak weer op de grond willen gaan zitten>

< ZET CAMERA AAN; Film eerst weer het blad met ID nummer van het gezin en de datum >

- Geef het kaartje speelgoed om naar te kijken. Als de ouder het kaartje heeft gelezen, geef je hem/haar de tas met aantrekkelijk speelgoed, zorg ervoor dat de piano en de tablet aanstaan. Laat het kaartje bij haar liggen, zodat de ouder erop kan kijken als hij/zij niet meer weet wat ook al weer de bedoeling was.
- De ouder mag het kind afleiden, maar hij/zij mag het kind niet met ander speelgoed laten spelen of ergens anders naar toe laten gaan. Als de ouder er toch speelgoed bij pakt, kun je hier kort iets van zeggen: *“Het is niet de bedoeling dat u met ander speelgoed gaat spelen.”*
- Geef de ouder 2 minuten nadat het eerste stuk speelgoed uit de tas is gehaald een seintje dat het kind nu met de badeend mag spelen. Als de ouder niet reageert, zeg dan; *“de eerste 2 minuten zijn voorbij.”*
- Wanneer de ouder met al het speelgoed gaat spelen kan je hier kort iets van zeggen: *“Alleen met de badeend”*.
- Geef de ouder opnieuw na 2 minuten een seintje dat er weer 2 minuten voorbij zijn. Het kind mag nu met al het speelgoed spelen. Als de ouder niet reageert, zeg dan; *“er zijn weer 2 minuten voorbij.”*
- Na 10 minuten zet je de camera uit.
- Ruim het speelgoed weer netjes op in de tas, zodat het tweede kind van de tweeling er straks mee kan spelen.

De kinderen wisselen nu van taken. Onderzoeker 1 geeft aan kind 1 de volgende instructie; *“Wij gaan straks wisselen van spelletjes, wij gaan naar de andere kamer en <naam kind 2> gaat hier dezelfde taakjes doen die jij net gedaan hebt. Zullen we afspreken dat we niet zullen verklappen wat we gedaan hebben, anders is het geen verrassing meer voor <naam kind 2>? Oké, dan ga ik nu even kijken of <naam kind 2> en <naam onderzoeker 2> al klaar zijn.”* Als onderzoeker 2 en kind 2 klaar zijn, komen zij mee naar de woonkamer en kan onderzoeker 1 kind 1 meenemen naar de kinderkamer.

Wanneer onderzoeker 2 als eerste de taken met de ouder heeft gedaan, wordt de instructie gegeven met de namen van onderzoeker 1 en kind 1.

Wat als het filmen onderbroken wordt?

Wanneer het spel onderbroken wordt, doordat bijvoorbeeld het kind plotseling naar het toilet moet, de deurbel gaat en ouder gaat de deur open doen of de ouder neemt de telefoon op **zet je de camera niet uit!** Je houdt bij hoe lang ouder en/of kind uit beeld zijn en telt deze tijd er aan het einde weer bij op, zodat je wel het volledige aantal minuten aan spel gefilmd hebt. Als

bij afblijven de onderbreking voor het eerste of tweede seintje plaatsvindt, tel je de tijd bij dat interval op.

Wat als je vergeet het blad met ID nummer voor de camera te houden?

Als je bent vergeten het blad met het ID nummer voor de camera te houden aan het begin van het filmpje laat je deze aan het einde van het filmpje nog even zien, **niet tussendoor**.

Instructiekaartjes ouder

Samen spelen

Ik geef u zo meteen een tas met speelgoed waar jullie samen mee mogen spelen.

Het is de bedoeling dat u al het speelgoed uit de tas haalt.

U kunt nu meteen beginnen.

Opruimen

Het is de bedoeling dat uw kind het speelgoed nu weer opruimt.

Daarbij mag u wel een beetje helpen als u wilt, maar het is de bedoeling dat uw kind het zoveel mogelijk zelf doet.

U mag uw kind nu vragen te beginnen met opruimen.

Speelgoed om naar te kijken

Ik geef u zo meteen een tas met daarin wat speelgoed. Het is de bedoeling dat u de inhoud eruit haalt, maar dat uw kind even niet aan het speelgoed komt.

Ga ook niet met ander speelgoed spelen. Dit is een opdrachtje om te kijken hoe verschillend kinderen hierop reageren. Na 2 minuten geef ik u een seintje (een knikje) en mogen jullie samen met de badeend spelen. Na weer 2 minuten geef ik u opnieuw een seintje en dan mogen jullie samen met al het speelgoed spelen.

6. Taken op de eigen kamer van het kind

Neem de tas met spullen voor op de kinderkamer mee naar boven. Leg tijdens de tablettaken de stickers en stempel(s) even aan de kant zodat het kind niet verleid wordt om hiermee te spelen.

Tijdens de uilentaak, de Sally-Anne taak en de stop-signal taak kunnen aantekeningen over de kinderkamer worden gemaakt.

Uilentaak (10 minuten)

- Zet de tablet aan en klik op het icoontje *Uilentaak*.
- Vul het ID nummer van het kind in volgens het volgende format: <cohort><gezinsID><kindnummer>. Het jongste kind (02) van gezin 345 (0345) uit cohort 2 (2) krijgt bijvoorbeeld nummer 2034502.
- Zorg dat het kind comfortabel zit en de tablet recht voor het kind staat.
- Geef de volgende instructie: *"We gaan een spelletje doen met uiltjes. De uiltjes spelen samen verschillende spelletjes. Eerst spelen de uiltjes met een frisbee, kijk maar"*.
- Klik op de tablet om de taak te starten. Kijk samen met het kind hoe de frisbee overgegooid wordt totdat het kind zelf mag kiezen. Zeg dan: *"Naar wie zullen we de frisbee gooien? Wacht af welk uiltje het kind kiest. Zeg dan "oké, klik maar op dat uiltje"*.
- Geef de tablet aan het kind en zeg: *"Nu mag jij het zelf doen"*.
- Als het kind niet uit zichzelf op de tablet klikt zeg je: *"Jij mag nu de frisbee gooien, klik maar op het uiltje dat van jou de frisbee krijgt"*. Als het kind te vroeg klikt zeg je: *"Klik nog maar een keer op het uiltje"*.
- Wanneer het kind daarna niet uit zichzelf op de tablet klikt, zeg je: *"Nu mag jij weer kiezen, klik maar op een uiltje"*.
- Zeg na afloop van het wipkip-spel: *"Dit was het laatste uilenspel!"*.
- Klik op de tablet om het spel af te maken.
- Probeer kinderen altijd aan te moedigen de hele taak te maken.
- Vraag na afloop: *"vond je dit eerlijke spelletjes?"* en noteer ja of nee op het formulier. Als het kind tijdens de taak heeft aangegeven dat er iemand wordt buitengesloten (bv. *"die mag niet"*) omcirkel je *"ja"* bij *"tijdens het spel opgemerkt"*.

Stop-Signal taak (15 minuten)

- Pak de plaatjes van de Stop-Signal taak.
- Geef de volgende instructie: *“We gaan zo meteen een spelletje doen met een auto. Je ziet straks een weg (laat plaatje 1 zien) en daar komt een auto op (laat plaatje 2 zien). Als je de auto ziet moet je hem zo snel als je kunt aanraken, dan rijdt ‘ie weg. Als je niet drukt, blijft de auto staan. De eerste spelregel is dus dat je zo snel als je kunt de auto moet aanraken (doe dit voor op plaatje 2). Maar er is nog een tweede spelregel. Soms komt er een bord naast de auto te staan (laat een plaatje 3 zien), dat bord betekent: “Stop (doe je hand omhoog), je mag niet rijden, dus dan mag je niet op de auto klikken (schud met je hoofd). Deze spelregel is heel moeilijk dus het is niet erg als het soms niet lukt”.*
“Dus, als je de auto ziet moet je hem zo snel mogelijk aanraken (doe dit voor bij plaatje 2), maar als het bord naast de auto komt (laat plaatje 3 zien), dan moet je niet drukken (schud met je hoofd). Zullen we het gaan proberen?”
- Pak nu de tablet en klik op het icoontje Stop Signal.
- Vul het ID nummer van het kind in volgens het volgende format: <cohort><gezinsID><kindnummer>. Geef de tablet aan het kind en **start het oefenblok**. Geef het kind tijdens het oefenen steeds feedback:

	Kind moet drukken	Kind moet niet drukken (stopteken)
Kind drukt	“Goed gedaan!”	“Als het stopbord naast de auto staat moet je niet drukken (want dan mag de auto niet rijden hè)”
Kind drukt niet	“Probeer de auto zo snel mogelijk aan te raken als je hem ziet, anders gaat hij niet rijden”	“Heel goed gewacht!”

- Als je merkt dat het kind wel drukt als hij/zij moet drukken maar dit niet heel snel doet, omdat hij/zij wacht of er nog een stopteken komt bijvoorbeeld, kun je zeggen: *“Probeer de auto maar zo snel mogelijk aan te raken”.*
- Als het kind elke trial de auto aanraakt voordat het stopteken in beeld komt of zo snel klikt dat het kind zijn/haar reactie niet meer kan stoppen, zeg dan: *“probeer de auto niet TE snel aan te raken, want soms komt er nog een stopbord en dan mag de auto niet rijden hè”.*
- Als het kind na het drukken iedere keer zijn/haar hand wegtrekt zeg dan: *“je mag je handen er gewoon boven houden”* (en laat dit zien).

- Als het kind de taak nog niet echt goed lijkt te begrijpen na het einde van het oefenblok zeg je: *“Dat is best een moeilijk spelletje he? Ik zal het nog 1 keer uitleggen: Als je de auto ziet moet je hem zo snel mogelijk aanraken (doe dit voor bij plaatje 2), maar als het bord naast de auto komt (laat plaatje 3 zien), dan moet je niet drukken”* (schud met je hoofd). *“Dus wat moet je dan als je de auto ziet?”* Wacht de respons van het kind af en zeg: *“heel goed”* als het kind het juiste antwoord geeft. *“En wat moet je doen als het stop bord naast de auto staat?”* Wacht de respons van het kind af, en zeg *“heel goed”* als het kind het juiste antwoord geeft.
- Als het kind de taak begrijpt (of nadat je de instructies hebt herhaald) start je het spel nadat je het tegen het kind hebt gezegd: *“Dat was het oefenspelletje, nu gaan we het echte spel spelen! Ik zal het spelletje aanzetten en dan mag je gelijk beginnen. Hou je handen er maar alvast boven.”*
- Probeer kinderen altijd aan te moedigen de hele taak te maken. Tussendoor kun je eventueel wel feedback geven over het proces: *“je doet heel goed je best”* of bijvoorbeeld meeklappen of juichen tussen de blokken door om het kind te motiveren.
- **Start blok 1**
- Einde blok 1: *“Dat was het eerste deel, dan gaan we nu aan het tweede deel van het spelletje beginnen.”*
- **Start blok 2 etc.**
- Einde taak: *“Dit was het einde van het spelletje, goed gedaan hoor! Zullen we nu weer iets anders gaan doen?”*

Sally-Anne Taak (5 minuten)

- Geef de volgende instructie. *“We gaan nu een kort filmpje kijken over twee meisjes, Sally en Anne..*
- Klik op het icoontje SallyAnn.
- Vul het ID nummer van het kind in volgens het volgende format:
<cohort><gezinsID><kindnummer>.
- Wanneer het kind niet uit zichzelf antwoord geeft op de vraag, zeg je: *“Waar gaat Sally haar bal zoeken? Klik daar maar op.”*
- Stel na afloop van de taak nog twee vragen (het antwoord op de vragen kan je opschrijven op het codeerformulier):
  - o Waar denk je dat de bal echt ligt? (reality testing-vraag)
  - o Waar was de bal aan het begin van het verhaal? (geheugen vraag)
- Vul op het codeerformulier bij het ID nummer het nummer van het gezin in (bijv. SU2-0001), en bij het kindnummer 1 of 2.

- Nadat het kind heeft gekozen en de vragen heeft beantwoord, klik je op de tablet om het spel af te maken.

Tijdens de donating en cheating taak kunnen aantekeningen over een eventuele tweede kinderkamer worden gemaakt.

Cheating taak (10 minuten)

- Deze taak wordt gefilmd met de tablet. Zorg dat het kind niet in de gaten heeft dat hij/zij gefilmd wordt. Film vanaf zo groot mogelijke afstand op minimaal 'bureauhoogte'.
- Pak het touw uit de tas en leg/zet deze neer zodat het kind op ongeveer 3 meter afstand van het dartbord kan staan.
- Ga bij het touw staan en geef de volgende instructie aan het kind: *"We gaan zo meteen een balspel spelen waarmee je een mooie stempel kunt verdienen."* Laat de stempels zien en leg deze daarna weg. *"Wil jij het bord en de balletjes even uit de tas halen?"* Geef de tas aan het kind en zet zelf de tablet ergens neer zodat in ieder geval de lijn en (een deel van) het kind in beeld zijn, open de camera om het beeld te controleren, maar zet deze nog niet aan. Als het kind vraagt wat je doet kun je zeggen dat je de tablet even wegzet zodat deze niet stuk gaat tijdens het spelletje.
- *"Ik zal even uitleggen hoe het spel gaat. Ik geef jou straks deze balletjes. Jij mag proberen om de balletjes op dit dartbord te gooien. Voor ieder balletje dat je op het bord gooit krijg je een extra stempel!"*
- Zet het dartbord op de standaard op de grond, op ongeveer 3 meter afstand van het touw.
- Controleer of er geen breekbare spullen rondom het dartbord staan, zoals fotolijstjes, vaasjes etc. Zet deze eerst op een veilige plek weg.
- Geef de volgende instructie: *"Het spel heeft twee regels. De eerste regel is dat je op deze plaats moet blijven staan en niet over deze lijn heen mag stappen (wijs naar het touw). De tweede regel is dat je elke bal maar één keer mag gooien. Als je de balletjes hebt gegooid, mag je ze dus niet van de grond pakken en opnieuw gooien."*
- *"Ik zal laten zien hoe je het spel moet spelen. Om te oefenen zal ik het dartbord even dichtbij zetten."* Ga achter de lijn staan en leg het dartbord dichtbij zodat jullie allebei raak kunnen gooien. Gooi een balletje op het dartbord. *"Zo gaat het goed! Nu krijg ik een extra stempel!"* Gooi nog een keer maar nu mis (naast het dartbord). *"Jammer, mis!"* Gooi nog een keer en stap daarbij over het touw. *"Oh, oh! Ik ben over de lijn gestapt. Nu heb ik vals gespeeld, dat mag niet!"*
- Laat het kind achter het touw staan en geef de 3 balletjes aan het kind. *"Zo, nu mag jij even oefenen. Denk aan de regels: Je moet het balletje hierop gooien (wijs naar*

het dartbord) zonder dat je over de lijn stapt (wijs naar het touw op de grond) en je mag de balletjes maar één keer gooien. Dus je mag het drie keer proberen.”

- *“Oké, gooi maar.”* Geef bij iedere poging feedback met de uitdrukking die hierboven beschreven staan. Als je het gevoel hebt dat het kind het spel niet begrijpt, leg de regels dan tussendoor nog een keer uit. Het kind hoeft het spel niet te kunnen na het oefenen, maar moet het wel begrijpen.
- *“Oké, nu gaan we het spel echt spelen. Zet het dartbord weer terug op de eerder uitgekozen plek zodat het kind ongeveer 3 meter afstand kan nemen en zet de camera aan. Als het kind aangeeft dat het bord nu wel erg ver staat kun je zeggen dat jullie het gewoon gaan proberen. Let op: op de camera van de tablet moet zowel het kind als de lijn te zien zijn. Wanneer je het spelletje gaat spelen met kind 1 steek je aan het begin van het filmpje 1 vinger op voor de camera, bij kind 2 steek je 2 vingers op. Als het kind vraagt wat je doet kun je zeggen dat je dacht dat je iets zag maar je vergist hebt.*
- *Even kijken of je de regels nog weet. Vertel jij mij de regels nog even?”* Laat het kind de regels vertellen en neem nogmaals, indien nodig, kort de regels met het kind door, zodat het overduidelijk is voor het kind wat de regels zijn: *“Mag je over deze lijn stappen? (Proefleider schudt haar hoofd) Mag je meer dan drie keer gooien? (Proefleider schudt haar hoofd)”*
- *(Plotseling): “Oh, ik ga even kijken hoe het bij je broer/zus gaat. Maar als ik weg ben, kun jij alvast het spel spelen. Als ik terug kom, kan ik zien of je ze op het bord hebt gegooid.”* Geef de drie balletjes aan het kind, verlaat dan de kamer en doe de deur dicht.
- Laat het kind alleen gedurende 3 minuten.
- Roep na drie minuten: *“Ik kom eraan!”*.
- Als het kind naar de gang komt zeg je niet *“ga het nog maar eens proberen”* (dan lok je vals spelen uit!), maar: *“Ik kom zo kijken of je raak hebt gegooid”*.
- Open de deur langzaam en zorg ervoor dat het kind hoort dat de deur open gaat.
- Zeg het volgende; *“Goed gedaan hoor!”* Als niet alle balletjes raak zijn gegooid, voeg je daar aan toe: *“Het is wel erg moeilijk hè, zo ver weg.”*
- Laat het kind het aantal stempels uitkiezen wat hij/zij gewonnen heeft. Ieder kind krijgt sowieso 1 stempel, voor ieder balletje dat op het bord zit krijgt het kind een extra stempel.
- Zet ondertussen de camera van de tablet uit.
- Schrijf achteraf op het codeerformulier hoeveel balletjes het kind op het bord gegooid heeft. Vul bij het ID nummer het nummer van het gezin in (bijv. SU2-0001) en bij het kindnummer 1 of 2.

- Doe het bord, de balletjes en de overgebleven stempels terug in de tas, maar laat het touw liggen, zodat de andere onderzoeker weet welke opstelling je hebt gebruikt.

Donating taak (5 minuten)

- Pak nu de envelop voor kind 1 of 2 met 10 stickers en haal de stickers eruit,
- Zeg; *"Omdat je zo goed je best hebt gedaan vandaag, krijg jij van mij deze 10 stickers."* Laat de stickers zien.
- *"Er is een ander kind, waar we straks op bezoek gaan en dezelfde spelletjes mee gaan spelen zoals we nu met jou doen. Maar dat kind heeft helemaal geen stickers. Jij mag een aantal van jouw stickers geven aan het kind waar we straks naartoe gaan."*
- Geef de envelop en zeg; *"Als je stickers wilt geven aan het kind dat zelf geen stickers heeft dan kan je die in deze envelop doen en de envelop terug aan mij geven. Wij geven de stickers dan aan dat kind waar we straks naartoe gaan. Als je alle stickers zelf wilt houden, dan geef je de lege envelop gewoon weer terug aan mij. Je mag zelf bepalen of en hoeveel stickers je aan het andere kind geeft."*
- Laat het kind alleen zodat hij of zij zelf de beslissing kan nemen. Zeg; *"Ik ga even kijken of je broertje/zusje al bijna klaar is. Ik ben zo weer terug."* Loop de kamer uit en loop richting de woonkamer.
- Laat het kind alleen gedurende 1 minuut.
- Na 1 minuut ga je weer terug naar de kinderkamer en vraag je of aan het kind of hij/zij klaar is met het verdelen van de stickers. Als het kind nog niet klaar is met verdelen, kijk je hoeveel stickers er na jouw binnenkomst nog in de envelop worden gedaan. Maak hier een aantekening van op het codeerformulier (Vul bij het ID nummer het nummer van het gezin in (bijv. SU2-0001) en bij het kindnummer 1 of 2). We willen uiteindelijk weten hoeveel stickers er al in de envelop zaten bij binnenkomst. Als het kind klaar is, vraag dan om de envelop en stop deze meteen in je tas.

De kinderen wisselen nu van taken. Onderzoeker 2 zal 5 minuten pauze houden met het kind. Onderzoeker 2 geeft kind 2 de volgende instructie; *"Wij gaan straks wisselen van spelletjes, jij gaat nu naar de woonkamer en <naam kind 1> gaat hier dezelfde spelletjes doen die jij net gedaan hebt. Zullen we afspreken dat we niet zullen verklappen wat we gedaan hebben, anders is het geen verrassing meer voor <naam kind 1>? <Naam onderzoeker 1> zal ons straks komen halen."* Vervolgens zullen zij naar de woonkamer gaan en zal onderzoeker 1 kind 1 meenemen naar de kinderkamer zodat de kinderen niet kunnen

uitwisselen wat zij gedaan hebben. Neem de stickers en stempel(s) mee of leg ze op een plek in de slaapkamer waar het andere kind ze niet gelijk kan zien.

Als onderzoeker 1 als eerste met kind 1 de taken op de kinderkamer gedaan heeft wordt de instructie gegeven met de namen van onderzoeker 2 en kind 2.

7. Uitleg geven over thuismetingen

Na het huisbezoek vragen we de ouder om een aantal thuismetingen te doen. Leg de ouder uit dat we dit doen, omdat we graag een beeld willen krijgen van hoe de omgeving van het kind er uit ziet wanneer er geen onderzoeker bij is. *“De metingen zijn op vier aaneengesloten dagen, twee weekdays en twee weekenddagen. Dit kan dus van donderdag tot zondag, van vrijdag tot maandag of van zaterdag tot dinsdag. U kunt zelf kiezen op welke dagen u de metingen doet. Ik zal nu eerst wat meer uitleg geven, daarna kunt u kiezen op welke dagen u de metingen het beste kunt doen.”*

“Om deze metingen zo makkelijk mogelijk te maken hebben we een app ontwikkeld die u op uw eigen telefoon kunt installeren. Ik zal u laten zien hoe de app geïnstalleerd kan worden en daarna zal ik u uitleg geven over de verschillende metingen.”

- Vraag de ouder de app store (iPhone) of play store (Android) te openen. Hierin kan de ouder zoeken op Upinion (groen/blauw logo met een U).
- Voor iPhones: na installatie moet de ouder akkoord geven voor het ontvangen van push berichten.
- Voor Android telefoons: wanneer hiernaar wordt gevraagd, kiezen voor pushberichten toestaan. Wanneer er wordt gevraagd naar betalingsgegevens, kan je op overslaan klikken.
- Voor leentelefoons: Maak eerst (indien mogelijk) verbinding met het WiFi netwerk van de ouder. De app is als het goed is opnieuw geïnstalleerd op de telefoon. Als je merkt dat je niet kunt registreren is de app nog aangemeld met een ander mobiel nummer. Verwijder in dat geval de app en installeer deze opnieuw via de play store. Zet na installatie onder Instellingen => Meldingsbeheer de meldingen van Upinion op “Toestaan”. Als de ouder niet eerder gebruik heeft gemaakt van een smartphone, leg dan ook uit hoe de telefoon aan/uit gaat en waar de instellingen aangepast kunnen worden.
- Alle telefoons (ook leentelefoons): na installatie moet het mobiele telefoonnummer van de ouder worden ingevoerd. Noteer dit nummer op het respondentenformulier.

Klik op *next*, rechts bovenin het scherm. De ouder krijgt daarna een sms bericht op dit nummer met een registratie code.

- Vul de registratie code in en klik op *verify*, rechts bovenin het scherm.
- Voer bij panelcode “samenunie” in.
- Accepteer de voorwaarden en klik op Start.

De eerste meldingen zullen verschijnen op de dag dat de ouder start met de thuismetingen.

Let op: als registratie op de telefoon van PO of AO tijdens het huisbezoek nog niet is voltooid, noteer dan het 06 nummer dat voor registratie gebruikt zal worden. Geef aan dat de app uiterlijk de dinsdag voor de start van de metingen geïnstalleerd moet zijn, zodat wij de meldingen op tijd aan kunnen zetten. Laat aan de ouder zien dat installatie van de app in de handleiding beschreven staat. Geef aan dat de ouder kan bellen als installatie niet lukt of maak indien nodig een belafsprak. Noteer op het formulier als de AO ook meldingen op één of meerdere dagen wil ontvangen (geef ook aan welke dagen) en noteer het 06 nummer zodat we deze ouder voor de meldingen kunnen aanmelden.

Leg nu aan de hand van het document *Handleiding Thuismetingen* de metingen aan de ouder uit. Pas je hierbij aan de ouder aan en geef meer of juist een snellere uitleg als de ouder daar behoefte aan lijkt te hebben. Laat de ouder, wanneer hij/zij dat wil, alvast een keer oefenen met alle materialen. Vraag de ouder na de uitleg van elk onderdeel of hij/zij nog vragen heeft.

Speeksel verzamelen

“Op de avond voorafgaand aan de thuismetingen en de twee weekdagen zult u één of drie keer gevraagd worden om speeksel te verzamelen. In speeksel zitten allerlei hormonen en andere stofjes die ons iets kunnen vertellen over hoe kinderen reageren op dagelijkse gebeurtenissen.” Verwijs hierbij naar het overzicht van alle thuismetingen in de handleiding.

“U kunt het speeksel gemakkelijk zelf verzamelen met deze speekselwatjes. De app zal u hierbij helpen. De ene kant van het watje houdt u zelf stevig vast, terwijl u de andere kant van het watje 100 seconden in de mond van uw kind steekt. Het is belangrijk dat u het watje heen en weer beweegt door de mond van uw kind en deze niet op één plek in de mond houdt. Het is niet de bedoeling dat uw kinderen op het watje kauwen. Probeer uw kind niet te laten slikken. Wanneer u het watje 100 seconden in de mond van uw kind heeft gehouden, kunt u het opbergen in een buisje. Daarna moet het buisje worden ingevroren.”

Laat de ouder eventueel zelf oefenen met het extra watje en buisje, bij jou of eventueel bij een van de kinderen. Laat eventueel aan de ouder met een droog watje zien hoe deze in het buisje moet worden gestoken en laat de ouder dit vervolgens zelf doen. Benadruk dat het watje in het kleine buisje gestopt moet worden (wijs dit aan) en dat dit door goed aan te duwen past (eerst de natte en daarna de droge kant).

“De buisjes voor <naam kind 1> hebben een paars dopje (laat het eerste bakje zien) en de buisjes voor <naam kind 2> hebben een geel dopje (laat het tweede bakje zien). De verschillende buisjes zijn per dag genummerd, zo kunt u gemakkelijk zien welk buisje u op welk moment moet gebruiken. De watjes zijn allemaal hetzelfde, het maakt dus niet uit welk watje u op welk moment gebruikt. Daarnaast zijn er twee lege bakjes, deze kunt u gebruiken om de buisjes in te vriezen. Opnieuw is er een bakje voor <naam kind 1> en een bakje voor <naam kind 2>. U kunt deze diepvriesbakjes met gevulde speekselbuisjes in de vriezer laten staan tot een onderzoeksmedewerker alle materialen weer bij u komt ophalen.”

Bespreek vervolgens met de ouder waar rekening mee moet worden gehouden:

- Speeksel verzamelen minimaal een half uur nadat de kinderen:
  - o thuis zijn gekomen van school.
  - o iets gegeten of gedronken hebben (incl water) of hun tanden hebben gepoetst
  - o zich lichamelijk hebben ingespannen (sport of buitenspelen).
  - o een eventuele stressvolle situatie hebben meegemaakt.

“Dat staat ook allemaal in de handleiding. Natuurlijk is het mogelijk dat u deze richtlijnen een keer vergeet en te vroeg speeksel verzamelt. We willen u in zo’n geval wel vragen om dit aan te geven. Hier zal in de app naar gevraagd worden.”

Geluidsmeter

“Hiernaast zijn we geïnteresseerd in hoeveel en wat voor geluiden er in de omgeving van uw kinderen zijn. Daarvoor zullen we deze geluidsmeter gebruiken (laat de LENA zien). De geluidsmeter kan alle geluiden in de omgeving van uw kind oppikken en registreert ook wat voor soort geluiden dit zijn, zoals pratende mensen, muziek of verkeer. We zijn geïnteresseerd in welk soort geluiden er in de omgeving van uw kinderen zijn, en hoe hard deze zijn, wat door middel van een computerprogramma wordt bepaald. Wij zullen de opnames niet terugluisteren. U heeft zelf de volledige controle over de recorder; u kunt de recorder zelf aan en uit zetten en u kunt eventueel gebruik maken van de pauze knop.”

“We vragen u de recorder op twee van de vier dagen aan te zetten: op weekdag 1 en op één van de twee weekenddagen. Op de weekdag kunt u de recorder om 16:00 uur aanzetten en voordat uw kinderen naar bed gaan weer uitzetten. Op de weekenddag kunt u de recorder in de loop van de ochtend aanzetten en voordat uw kinderen naar bed gaan weer uitzetten. Hiervoor zult u meldingen krijgen van de app. U kunt zelf kiezen op welke weekenddag u de recorder aanzet. De recorder met de paarse sticker achterop is voor <naam kind 1> , en de recorder met de gele sticker is voor <naam kind 2>.”

Laat de ouder nu zien hoe de recorder werkt. Loop met de ouder alle stappen in de handleiding door. Benoem daarbij in elk geval de volgende zaken:

- De aan/uit knop moet een paar seconden ingedrukt worden gehouden. Laat de ouder dit zelf oefenen.
- Op het scherm staat ‘Recording’ wanneer er wordt opgenomen. Als er ‘Paused’ staat, moet de REC knop nog een paar seconden worden ingedrukt.
- Aan het eind van de dag de recorder uitzetten, niet op pauze. Anders is de volgende dag de batterij leeg.
- De band bij voorkeur over de bovenkleding dragen voor de beste opnames. Laat de ouder zelf de recorder in de band plaatsen en deze bij jou of een van de kinderen omdoen.
- De recorder is kwetsbaar en kan niet tegen water. Noem dat de ouder nooit verantwoordelijk zal worden gehouden voor eventuele schade.
- De ouder mag de recorder niet zelf op de computer aansluiten, om beschadiging te voorkomen. De opnames zijn gecodeerd en kunnen alleen op de Universiteit worden uitgelezen.

Oor temperatuur meten

“Om de oor temperatuur van uw kinderen te meten, krijgt u deze thermometer (laat de thermometer zien). De oor temperatuur moet twee keer op een dag gemeten worden, namelijk in de ochtend na het wakker worden en ’s avonds om 19.00 uur. Dit gebeurt alleen op de eerste weekenddag (de zaterdag).”

Wanneer de ouder wil weten waarom de oor temperatuur gemeten wordt, kun je zeggen:

”De oor temperatuur heeft te maken met de temperatuur van de hersenhelften. De oor temperatuur zegt ons dus iets over de activiteit in een bepaalde hersenhelft. Het verschil tussen de temperatuur in het rechteroor en de temperatuur in het linkeroor zou dus iets kunnen zeggen over welke kant van de hersenen op dat moment meer actief is.”

Geef de volgende uitleg: *“Het is de bedoeling dat elke meting op dezelfde manier gedaan wordt. Eerst meet u de oor temperatuur van uw kind links, dan rechts, dan weer links en dan weer rechts.”* Hierbij is het belangrijk om de ouder erop te wijzen dat voor het beste resultaat **elke keer een nieuw lenskapje** gebruikt moet worden. Geef aan dat er een klik te horen is als het nieuwe lenskapje er goed op zit. Doorloop eventueel samen met de ouder de stappen en laat de ouder een keer bij jou of bij een van de kinderen oefenen als hij/zij daar behoefte aan heeft.

Activiteitmeter

“Daarnaast zijn we ook geïnteresseerd in de slaappatronen van kinderen. We zullen de slaappatronen van uw kinderen meten met een activiteitmeter (laat de activiteitmeter zien). Aangezien we alleen geïnteresseerd zijn in de bewegingen van uw kinderen tijdens het slapen, hoeft de activiteitmeter alleen 's nachts gedragen te worden.”

Wanneer de ouder vraagt wat er precies gemeten wordt met de activiteitmeter, dan kun je bijvoorbeeld zeggen dat we aan de hand van de bewegingen die het kind maakt kunnen afleiden wanneer het kind in slaap valt en wakker wordt en hoe vaak het kind 's nachts wakker wordt. De activiteitmeter registreert alleen de gemaakte bewegingen en geen andere zaken zoals de hartslag.

Wanneer de kinderen jonger dan 4 jaar zijn (vraag dit eventueel even na) zeg je tegen de ouder: *“Het is de bedoeling dat de activiteitmeter om een van de enkels van uw beide kinderen wordt bevestigd.”*

Wanneer de kinderen 4 jaar of ouder zijn vraag je de ouder: *“Zijn uw kinderen links- of rechtshandig?”* Vertel de ouder dat dit belangrijk is omdat de activiteitmeter aan de pols van de niet-dominante hand bevestigd moet worden. Wanneer de ouder niet weet welke hand de dominante hand is, zeg dan tegen de ouder dat de activiteitmeter aan de linker pols bevestigd moet worden.

De activiteitmeter mag niet schuiven over de arm of het been van het kind, want dit zorgt voor extra beweging. Zeg daarom altijd tegen de ouder dat het belangrijk is dat de activiteitmeter niet te los zit.

Geef de volgende uitleg: *“Het is de bedoeling dat u de activiteitmeter voor het naar bed gaan alvast omdoet en na het opstaan pas afdoet. De activiteitmeter wordt vier nachten gedragen. De eerste nacht is voorafgaand aan de eerste dag van de thuismetingen (als u bijvoorbeeld op donderdag begint met de metingen, wordt u gevraagd om de activiteitmeter woensdagnacht voor het eerst om te doen). De activiteitmeter is al ingesteld, hier hoeft dus*

niks meer aan te gebeuren. De activiteitmeter hoort niet over de pols of de enkel te kunnen schuiven, maar moet ook niet te strak zitten omdat dit onprettig kan aanvoelen voor uw kind. U kunt de activiteitmeter 's ochtends het beste op een veilige plek opbergen zodat de kans op beschadiging zo klein mogelijk is. De activiteitmeter kan niet tegen water, dus het is belangrijk om erop te letten dat de activiteitmeter afgedaan wordt voor het douchen. De activiteitmeter voor <naam kind 1> heeft een paars elastiekje om de band en de activiteitmeter voor <naam kind 2> heeft een geel elastiekje om de band.”

Dagboekvragen/Foto maken

“Gedurende de dag zult u via de app een aantal vragen op uw smartphone ontvangen. Deze vragen gaan bijvoorbeeld over hoe laat uw kinderen naar bed zijn gegaan, wat u en uw kinderen aan het doen zijn, hoe u en uw kinderen zich voelen, maar ook over de verschillende metingen en hoe laat u deze heeft gedaan. Ook vragen we u een paar keer met uw telefoon een foto van uw kinderen te maken, waarop zichtbaar is wat ze op dat moment aan het doen zijn.”

“Wij stellen deze vragen om een beeld te krijgen van hoe de dag er voor uw kinderen heeft uitgezien.”

Avondmaaltijd filmen

“Met deze camera (laat de camera zien) kunt u twee keer een avondmaaltijd filmen. Bij het filmen is het de bedoeling dat de gewone gang van zaken gefilmd wordt, ongeacht wat, waar en met wie uw kinderen die dag eten. Wij zijn geïnteresseerd in hoe het er gewoonlijk bij u thuis aan toe gaat, als wij er niet zijn.”

Wanneer de ouder wil weten waarom de avondmaaltijd gefilmd moet worden, kun je zeggen dat we benieuwd zijn naar de gewone gang van zaken. Dus zonder dat er een onderzoeker bij is. Daarnaast is de avondmaaltijd vaak een moment op de dag waarop het hele gezin bij elkaar is. Wanneer de ouder doorvraagt dan kun je iets zeggen als dat gezinnen heel verschillend zijn en dat juist die verschillen voor ons interessant zijn.

“Vlak voordat jullie gaan eten, kunt u de camera aanzetten. Het is de bedoeling dat u en uw kinderen bij het filmen zo goed mogelijk in beeld zijn. Omdat veel van de kinderen binnen ons onderzoek erg op elkaar lijken willen we u vragen om de kinderen een sticker op te plakken voordat jullie gaan eten. In de doos zitten paarse stickers voor < naam kind 1> en gele stickers voor <naam kind 2>. U kunt de sticker op de handen van uw kinderen plakken of bijvoorbeeld op tafel naast het bord. U kunt de camera uitzetten als iedereen is uitgegeten,

en daarna de stickers weer van de handen van uw kinderen afhaken.” Kijk daarom samen met de ouder waar de camera het beste kan staan om de maaltijd te filmen. Geef hierbij aan dat het prettig is als in ieder geval de tweeling en de ouders goed in beeld zijn. Zorg dat je hierbij de camera op minimaal 2 meter afstand zet van de eettafel. *“In de bak zit een oplader, de batterij van de camera gaat niet heel lang mee, dus u kunt het beste de batterij even opladen nadat u de eerste keer gefilmd heeft, zodat de camera niet halverwege de tweede keer uitvalt”*. Laat eventueel zien hoe de camera werkt.

“ U zult nooit de schuld krijgen van eventuele schade aan een van de apparaten, ongeacht hoe die schade is veroorzaakt. U kunt alle informatie die ik u net heb gegeven op elk moment teruglezen in deze handleiding, op de website of in de app die we net op uw telefoon hebben geïnstalleerd. Als u nog vragen heeft, kunt u altijd contact opnemen met het onderzoeksteam. 's Avonds of in het weekend kan dat via het telefoonnummer dat op de achterkant van dit kaartje staat.” Schrijf het telefoonnummer (XXXXXXXXXX) en de inloggegevens voor de website (wachtwoord = XXXXXXXXXXX) op het visitekaartje met de Samen Uniek pen en geef vervolgens het visitekaartje en de pen aan de ouder.

Data afspreken

“Dan zou ik nu graag met u willen afspreken op welke dagen u de thuismetingen wilt uitvoeren.”

Vertel de ouder dat er drie mogelijkheden zijn:

- Donderdag tot zondag
- Vrijdag tot maandag
- Zaterdag tot dinsdag

De metingen moeten in principe zo snel mogelijk na het huisbezoek worden uitgevoerd. Probeer er op aan te sturen dat de ouder de metingen binnen 3 weken uitvoert. Als dit echt niet lukt, moeten de materialen op een later moment opnieuw bij ouder worden langgebracht, de instellingen zijn anders verlopen. Er zijn een paar zaken om rekening mee te houden:

- Kies een weekend waarin het gezin gewoon thuis is (dus liever geen bijzondere activiteiten zoals verjaardagsfeestjes, logeerpartijtjes, dans/toneel uitvoeringen etc.).
- Als de ouder parttime werkt, kan je het beste de weekdays kiezen waarop de ouder niet werkt. Het is voor de ouder dan het makkelijkst om de metingen uit te voeren.

Je kan de ouder hier best wel wat in sturen, maar geef de ouder het idee dat ze zelf hebben bepaald op welke dagen ze de metingen gaan uitvoeren. Noteer de data waarop de thuismetingen zullen worden uitgevoerd in het logboek. Zorg dat je even contact opneemt met het secretariaat van Samen Uniek (XXXXXXX) of XXXXXXXX als de ouder gelijk de volgende dag wil starten met de metingen. Hierbij is het belangrijk dat de ouder de app al op de telefoon heeft staan en geregistreerd is voordat je weggaat. Zonder registratie is het niet mogelijk om de ouder aan te melden.

Let op: wijs de ouder op het schema in de handleiding! Weekdag 1 is altijd de donderdag of maandag en weekdag 2 is altijd de vrijdag of dinsdag. Wanneer de ouder op bijvoorbeeld vrijdag begint worden de metingen van weekdag 2 dus eerst uitgevoerd, vervolgens de twee weekenddagen en daarna de metingen van weekdag 1. Streep in de handleiding voor de ouders de dag door die niet van toepassing (donderdag of maandag en vrijdag of dinsdag). De standaard indeling van het speeksel bakje is avond 1, dag 1, dag 2. Ongeacht op welke weekdagen de metingen worden uitgevoerd, kan de ouder altijd als eerste de buisjes uit het bakje van dag 1 gebruiken. Voor de startavond is er 1 buisje zonder nummer, op weekdagen zijn er buisjes 1, 2 en 3.

“Een van de onderzoekers zal binnenkort telefonisch contact met u opnemen om af te spreken wanneer de materialen weer bij u worden opgehaald. Wanneer kunnen zij u hiervoor het beste bellen?” Kruis de dag(en) aan op het respondentenformulier.

8. Afronding huisbezoek

“Ik heb nog cadeautjes voor uw kinderen als dank voor deelname aan dit huisbezoek.” Pak de cadeautjes en geef deze aan de kinderen. *“Als dank voor deelname aan het huisbezoek ontvangt u nu €30.”* Laat de ouder het ontvangstbewijs tekenen. *“Na afloop van de metingen die jullie de komende dagen thuis nog gaan uitvoeren, ontvangt u nogmaals €30 euro als dank voor uw deelname.”*

“Tot slot zou ik u nog willen vragen of u via de mail onze nieuwsbrief wilt ontvangen om op de hoogte te blijven van de voortgang van het onderzoek?” Kruis ja of nee aan op het respondentenformulier.

Sluit het bezoek af met het volgende: *“Ik hoop dat u het huisbezoek leuk heeft gevonden. Volgend jaar zouden wij u graag opnieuw zien tijdens een bezoek aan de universiteit. Wij zullen tegen die tijd opnieuw contact met u opnemen voor een afspraak.”*

Geef ook de cadeautjes als de ouder nog niet alle vragenlijsten heeft ingevuld. Benadruk dat het belangrijk is dat zij dit nog wel doen.

Bij terugkomst op de universiteit moet het logboek worden ingevuld en de koffer weer worden uitgepakt.